

SZÉKELY-UDVARHELY

AZ UDVARHELYMEGYEI FÜGGETLENSÉGI ÉS 48-AS KOSSUTH-PÁRT LAPJA

A SZÉKELYUDVARHELYI „SZÉKELY TÁRSASÁG“ HIVATALOS KÖZLÖNYE

Megjelen hetenkint kétszer: vasárnap és csütörtökön.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

egész évre 10 K, félévre 5 K, negyedévre 2 K 50 fillér. Községek, papok, gazdasági egyetli tagok és községi előljárók egész évre 8 K, tanítók, községi és körjegyzők szintén egész évre 7 koronáért kapják.

Telefon

Egy példány 10 fillér.

Telefon

FŐSZERKESZTŐ ÉS LAPTULAJDONOS:

BETEGH PÁL

FELELŐS SZERKESZTŐ:

DERÉKI ANTAL

FŐMUNKATÁRS:

FÜLEI SZÁNTÓ LAJOS

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:

Kossuth Lajos utca 31. szám, hova a kéziratok, hirdetések és előfizetések küldendők. — Kéziratokat vissza nem adunk.

Apróhirdetések szavankint 4 fillér-, vastagabb betűvel 8 fillérért más hirdetések olcsó árszabás szerint. Nyílt-tér sora 1 K. A nyílt-tér és hirdetések előre fizetendők.

M. kir. postatakarékpénztári cseque-számla 10,489. szám.

A keperől.

Irtá: Dr Nagy György, országgyűlési képviselő.

Hirdetek néktek nagy örömet, mely az egész székelységnek öröme lesz!

Az 1909-iki évi állami költségvetésben a vallás- és közoktatásügyi miniszterium budgetjében már benne lesz egy összeg a székelyföldi képe megváltására. Az összeg még nincs megállapítva. Még nem bizonyos, hogy a teljes megváltás hány esztendő alatt lesz keresztül vihető. De az tény, hogy a kepe megváltás jótékony munkája kezdetét veszi.

A kepe megváltása áldást jelent papra és hívőre, pásztorra és nyájra egyaránt.

A vallásos élet kifejlődésének, a lelki buzgóság megerősödésének volt akadálya a kepe. A lelki pásztort kalmárkodásra kényszerítette. A hívő az égi áhitat földi adóját látta abban.

Nem is beszélek arról, hogy mint adó is súlyosan igazságtalan a kepe. Nincs benne progresszivitás. Nem kiméli a kis ember jogos érdekét. Ellenségeskedést szül. Egyenlőtlenséget terjeszt.

A kepe állami megváltása után én a vallásosság megerősödését remélem. Szüksége van a léleknek tiszta ragyogásu, sugárzó fényű hitre. Csak az ilyen hit lehet elég erős fundamentuma a becsületes életnek.

Százsor mondtam, százezerszer ismétlem, hogy én az Istennek tiszteletét és a Hazának szeretét egy közös forrásból eredőnek tartom. Együtt fogamzik meg a lélekben e két fenséges érzés, együtt tisztul, együtt erősödik.

A székelységnek szebb jövőjén dolgozva, köteleességünk a hitélet bensőbbé tételén is munkálkodnunk. Csak a hitnek van az a csodatevő fénye, hogy nemcsak világít, hanem meleget is sugároz. Ez a meleg teszi fogékonnyá a szívet a szeretetnek befogadására. S csak a szeretetnek munkájával lehet építeni.

Mint Pál apostol irta a korinthusbeliekhez: »Mindenekben úgy viseljük magunkat, mint Istennek szolgálói, sok türelemmel, a nyomorúságokban, a szükségben, tisztaságban, szelidségben, jóságban, tettetés nélkül való szeretetben.«

Haragtól szorul ökölbe a kezem, ha látom, hogy azok, kik hivatalba lennének a nép vezetésére, messze elkerülnek Istennek házába s tiszteletlen ajakkal nyilatkoznak a vallás dolgairól. Nem csoda, hogy a papoknak, a hit hivatalos szolgálóinak megfogytatkozik a munkakedve, a türelmetlenséggel, a közönyvel, a lelki pogánysággal szemben megvívott fárasztó küzdelemben. A kepe megváltása ebben a küzdelemben a papok segítségére siet. A kepe igen sokszor megkötötte a pásztorok kezét és lábát, hogy nem járhatott szabadon a nyáj előtt. A kötelek leolvadván, ostort fonhat most abból a pásztor, hogy azzal a közönynek, a bűnnek, a hitelenségnek mételyeseit kiverje a nyájából. Nagy anyagi nyügtől szabadulva a lelkész, szabadabb lesz a lelki élet terén. Időt nyer, azt a lelki élet művelésére fordíthatja.

Ezért hirdetem én nagy örömmel a kepe megváltását.

Ha a hívő a papban a lelki pásztort látja s nem egyszersmind az adószedőt is, erősödni fog iránta bizalma, szeretete. Ha a pap azoktól, kiknek hirdeti, hogy nemcsak kenyérrel él az ember, hanem Istennek igéjével is, nem várja az ő mindennapi kenyerét, termékenyebben lesz fogantatja tanításának.

Nem képzelek szebb hivatást, mint a lekipásztort. Milyen fenséges dolog hirdetni az evangéliumnak örök igazságait, elől járni a világosságnak szövetségével, testvérül szegődni az élet szegényeinek, — felfegyverezni hittelt a védteleneket. Gyönyörű hivatás!

És nem ismerek nemesebb köteleességet, mint ledönteni azokat a korlátokat, melyek elválasztják a mestert tanítványaitól, a szószéket az ülopadoktól, a papot az ő hívőitől. E korlátoknak lerombolása az építésnek teremtő erejével bír. Istennek tetsző dolgot végez, ki ebben a munkában résztvehet.

Örvendek, hogy a vallás- és közoktatásügyi miniszter hallgatott az én kérésemre és segítségére sietett a székelységnek. Nem jutalmat kértünk. Alamizsna nem kell nekünk. Szentelt törvények mondták ki a papi tizednek eltörlését. Mi csak a törvények végrehajtását sürgetjük. Jogunkat követeljük.

Még most sem tudják a ve-

zelő körök kellőképpen értékelni a székelység nemzeti misszióját. Nem ismerik eléggé e fajt. Nem tanulták meg történelmünket. Természetesen találják, hogy a székelység élszigetelő sziget legyen a romániai román és az erdélyi oláh között. De nem törődtek azzal, hogy a dákóromán törekvések szennyes hullámai szakadatlanul ostromolják ezt a szigetet. Magára hagyták a székelységet. Nem emelték a szigeten hullámtörőket. Sőt a mit a magunk erejéből emeltünk, annak megvédése sem képezte céljukat.

Az első jelentékenyebb akció a székelység érdekében a kepe megváltása. A megváltás feltételeit még nem ismerem. Részleteket nem hozott tudomásomra a miniszter. De én ragaszkodom mindenben eredetileg elfoglalt álláspontomhoz, hogy a kepe minden ellenszolgáltatás nélkül a maga teljes összegében államilag megváltassék. Az 1600-as évekre visszamenő történelmi adatokkal, jogi érvekkel, törvényekre való hivatkozással bizonyítottam be, hogy ehhez jogunk van.

Annak is igazsága van, a ki a kepezésben anyagi adózást látva, tisztán gazdasági szempontból sürgeti a megváltást. De én ezt az érvet is tiszteletben tartva, a megváltás legnagyobb előnyét: a hitélet megerősödésében találom. »Mert a ki vet az ő testének, a testből arat veszedelmet; aki pedig vet a léleknek, a lélekből arat örök életet.« Ugy legyen!!

Eszmék az önzés ellen.

Székelyudvarhely, 1908. aug. 1.

Nagy idők és fölemelő események az önzés érzéseiből sohase tudtak támadni. Ami embereket összekapcsol; ami heterogén akaratokat közös erővé összeforraszt; ami az egyesek szűk élethatárait túlőve, a társadalmak életének széles határait tölti be buzditással és megihlető emlékekkel, az mind-mind abból a nagy lelképességből származik, melynek önfeláldozás és áldozatkészség a neve. Mikor ettől a képességtől ivódik át mindenkinek az egyénisége, akkor lesz legboldogabb a társadalom; akkor elégnének ki mind azok a nagy, világot átható vágyak, melyek most jajgatva reszketnek végig milliók szívében.

Jövő zenéje ez a nagy boldogság. De olyan ábránd, olyan életeél, mely felé minden társadalomnak töreked-

nie kell. Mert csak ezzel a törekvéssel fejlődhetnek, nemesedhetnek az életviszonyok. És küzdő embereknek, intézményeknek mind-mind önzetlenséggel kell áldozniuk s úgy kell haladniuk az eszményi cél felé, ha maguknak hatást, mélyen alapozott tekintélyt s rokonszenvből támadó társadalmi súlyt akarnak biztosítani.

Ugy ötlenek fel előttünk ezek a gondolatok, a Székely Társaság felhívásának olvasása közben. Udvarhelymegye társadalmához fordul ez a felhívás, hogy az augusztus 24-én ideseregülő székely nagygyűlés rendezéseinek költségéhez járuljon hozzá adományával. Az áldozatkészségre való hivatkozás a közélet fejlesztésének munkájában mindig jogosan hangzik el; éppen olyan jogos tehát a hivatkozás ebben a felhívásban is. A Székelyföld enervált erőinek fel-frissítése, mozgásba hozatala, szervezése az a nagy cél, mely a székely nagygyűlést ide hozza. Ezt a nagy célt nekünk is át kell éreznünk, ha a székely nemzet testéből s így egyúttal a magyar társadalom erőteljes fejlődéséből magunkat kiküszöbölni nem akarjuk. Önzéssel meg nem erősíthetjük gyöngeségeinket, magunk felé görbülő fukarsággal elő nem segíthetjük a székely társadalom előhaladását; ide önfeláldozás és áldozatkészség kell, mint minden cselekedethez, mely történelmi fordulókat teremt...

Közljük a Társaság felhívását és jó reménységgel vagyunk, hogy az nem fog pusztában való szóként eldőrgeni. Az összegyűlő fillérekkel erkölcsi töke lesz, mely társadalmunk életrealizációjáról tesz tanúságot. A jó szívvvel, önzés nélkül, igaz áldozatkészséggel adott adományok összegéből ennek a városnak és vármegyének nagy célokért való buzgósa fog elősugározni. Hadd ragyogjanak fel ezek a sugarak a mi társadalmunk mélyéből minél fényesebben, minél melegebben!...

A társaság felhívását ezzel az óhaj-tással közöljük úgy, amint következik:

A székely anyaszék becsületeért!

Tudomása van róla tisztelt közönségünknek, hogy folyó évi augusztus 23-án és 24-én az ország összes Székely Társaságainak Szövetsége és az erdélyi újságírók itt Székelyudvarhelyen, a régi anyaszék fővárosában gyűlést fognak tartani és a vármegye közönségének rajta kell lennie, hogy a gyűlés lefolyása és az érkező vendégek ellátása jó hírnevéhez, ősi vendég szeretetéhez méltó legyen.

Az utolsó székely házban is mosolygó lélekkel fogadják a vendéget, leültetik tisztességgel s megosztják vele a falatukat. Nekünk is tehát a gyűlés napját ünnepünknek kell avatnunk s a gyűlést legalább olyan díszes kerettel kell körülvénnünk, milyen szegénységünkötől kitelik.

Erre való tekintettel a helyi Székely Társaság szükségesnek ítélte, hogy a vendégek szíves látásának tanúságaképpen egy lakomát adjunk az ő tiszteletükre. Ezenkívül gondoskodnunk kell némi hálaaképpen, hogy kedves és tartalmas szórakoztatásban is részesítsük őket, amiért az országos érdeklődést a mi városunkra terelték. A kedves és tartalmas szórakoztatásra pedig egy műsoros estély és a megye különlegességeiből gyűjtött házi kiállítás szolgálna.

A lakoma, az estély és a kiállítás együttvéve aránylag nagy költséget igényelnek, amit a Székely Társaság a maga koronás tagdijaiból megbirni nem tud. Bizalommal fordulunk tehát a közönséghez, hogy a költségekhez adományaival és áldozatkészségével járuljon hozzá!

A város, a vármegye s az egész székelység nagy érdekeinek előbbre viteléért gyűl ide a székelyek kongresszusa. Ennélfogva minden adomány ama nagy érdekeket fogja szolgálni. A régi székely nemzetgyűléseknek ebben az anyavárosban való újraéledése emlékezés lesz a multakra és hűséges kegyelet, de azonkívül az a hazafias munka is, mely az erdélyi magyar társadalmat nemes, nagy célokra szervezi. Minden áldozatkészség tehát e hazafias munka részesévé lesz, mert ennek sikerét fogja előmozdítani.

Tegyük tanuságot róla, hogy érezni és áldozni is tudunk a nagy érdekekért s a hazafias munkától nem fordulunk el részvétlenül. Járuljunk hozzá a munka sikeréhez, ha mindjárt filléres adakozással is, de igaz szívvél s a székely becsület és vendégszeretet büszkeségével.

A „Székelyudvarhelyi Székely Társaság» kérvényező bizottsága

A végrehajtási novella.

Dr Nagy György beszéde a képviselőház július 2-iki üléséből.

Fel fogom olvasni a 180. §. szerinti szövegét: „Ha az árverés napjától számított 8 nap alatt előterjesztés nem adatik be, a telek-könyvi hatóság, ha csak az árverési feltételek ellenkezőt nem tartalmaznak, a vevőnek vételi bizonyítványt ad ki, melynek alapján a vevő a megvett ingatlan birtokába veheti s a mennyiben ebben a végrehajtást szenvedő vagy bárki más által gátoltatnak, a birtokbavételre nézve a községi vagy közigazgatási hatóság segédletét veheti igénybe“.

Ezt a novellát összes tartozékai-val együtt alaposan áttanulmányoztam és a midőn indítványt teszek, kötelességemnek tartom mint jogász is, hogy előbb teljesen tisztában legyek annak az indítványnak horderejével és tudom, hogy ez az indítvány semmiféle általános rendelkezésbe vagy jogszabályba nem ütközik. Ezen 180. §-ból nyilvánvaló, hogy 8 nap leteltével megkapja az árverési vevő a vételi bizonyítványt és megtörténik, hogy utóajánlatot

adnak be és annak dacára esztendőig benn ül az illető a birtokban és érvényesítheti az összes jogorvoslati eszközöket az esetleges utóajánlattal szemben. Az utóajánlat után újabb ajánlat tételük, — se vége se hossza a dolognak és ezalatt ő benn ül a birtokban és szedi a nagy hasznót.

Megtörténhetik ugyanis, hogy az első utóajánlatot tevő nem található. Megtörténik igen sokszor, hogy fiktív személyt állítanak oda és ilyenkor okvetetlenül kell még egyszer alkalmat adni az árverésre, mert különben az első árverési vevőn méltánytalanság történne.

Tudok egy esetet, hogy egy nagy budapesti cég Sepsiszentgyörgyön házat vásárolt. Az ár 32.000 korona volt. A cég sokallotta az árat és elküldött egy kiskereskedőt, a kivel összeköttetésben állott azzal, hogy adjon be utóajánlatot. Ez megtörtént. Nagy összeget ajánlott meg, úgy, hogy ráütötték az ingatlant. Kitűnt azonban, hogy az illetőt aztán sehol sem lehet megtalálni. Nem volt található Pesten. Azt mondták, hogy ilyen nevű embert soha senki nem ismert. Mit kellett tehát tenni? A tény az, hogy ilyenkor az első vevő egy olyan utóajánlat miatt, melynek semmi komoly alapja nincs, megsza badul a saját ajánlatától. Más kérdés, hogy azután mit lehet az illetővel szemben cselekedni. Felhívom ezért különösen az ügyvédképviselők figyelmét arra, hogy bizony a gyakorlat a törvényt sokszor megváltoztatja.

Az a körülmény, hogy csak az utóajánlat beadására szánt idő elteltével lehet vételi bizonyítványt kiállítani, a gyakorlatban sok bajnak az oka. Milyen eseteket látunk? A végrehajtást szenvedő joga az ingatlan megjelölése. Kijelöl egy teljesen értéktelen ingatlant. Már most egy ember, a kinek nincsen veszíteni valója, de a ki a végrehajtást szenvedővel jó viszonyban van, lehetetlen nagy összeget ígér. Leütik ezen nagy összeg erejéig és meg kell szüntetni a további árverést, mert telik belőle papíron az összes követelések fedezése. Ezzel azután a hitelezők esztendőkre kijátszatnak.

Kérem tehát az államtitkár urat, hogy mivel csak pár napról, csak arról van szó, hogy 8 nap helyett 15 vétessék fel, méltóztassék ezt elfogadni és ezzel a gyakorlatban előforduló ezen igazságtalanságot orvosolni.

Felhívom a t. ház és az államtitkár ur figyelmét a javaslat 27. §-ára. Az 1881: LX. t.-c. 208. §-ának a kiegészítéséről intézkedik. Ugyanezt az intézkedést az igazságügyminiszter ur javaslata a végrehajtási törvény 211. §-ához fűzte. Nézetem szerint egyiknek sincs igaza. Félig igaza van mind a kettőnek. Nézetem szerint mind a két szakaszt kell felvenni.

A végrehajtási törvény 208. §-a ugyanis arról az esetről intézkedik, a midőn a végrehajtást szenvedő csak haszonélvezeti joggal bír, a 211. §. pedig intézkedik arról az esetről továbbá a mikor a végrehajtást szenvedő tulajdonos is és így nemcsak a haszonélvezetre, hanem az ingatlan állagára is lehet vezetni a végrehajtást. A helyes tehát az volna,

hogy mondja ki a törvény, hogy az 1881: LX. t.-c.-nek 208. és 211. §-ai egészítetnek ki. Mind a két szakaszt korrigálni kell, ennélfogva hozzátendő: „és a 211. §“

(Folyt. köv.)

A székelyek gyűlése.

A Székely Társaságok Szövetsége harmadik rendes közgyűlését folyó évi augusztus hó 24-én d. e. 9 órán kezdve Székelyudvarhelyen a vármegyeház nagytermében tartja meg a következő tárgysorozattal: Dél előtt (a közgyűlés kezdete 9 órakor.) 1. Elnöki megnyitó, tartja: Deák Lajos elnök. 2. A szövetségben levő testületek küldöttének igazolása; jegyzőkönyvvezető és hitelesítők kiküldése. 3. Titkári jelentés a szövetség működéséről, a tagtársaságok tevékenységének befoglalásával. Előadó: Máthé József főtitkár. 4. Székely telepítés és visszatelepítés. Előadó: Dr Zakariás János orsz. képviselő a Brassói Székely Társaság elnöke. 5. Udvarhelyvármegye közlekedésügye. Előadó: Dr Paál Árpád vármegyei főjegyző, a székelyudvarhelyi Székely Társaság titkára. 6. A magyarság jövője Erdélyben. Előadó: Dr Király Péter ügyvéd a Debreceni Székely Társaság tagja. 7. Udvarhelyvármegye kézmű- és háziipara. Előadó: Soly-mossy Endre székelyudvarhelyi ref. főgimn. tanár. 8. Udvarhelyvármegye népnevelésügye. Előadó: Dr Soly-mossy Lajos áll. főreálisk. igazgató. 9. Vándor szabad liceumok létesítése. Előadó: Lajos Dénes a Marosvásárhelyi Székely Társaság titkára. 10. Számadás, költségvetés (a központi vezetőség véleményével.) Előadó: Dr Sárkány Miklós várm. tisztifőügyész, szöv. pénztáros. 11. Tisztujtás (a kandidáló bizottság véleményével.) Előadó: a kandidáló bizottság elnöke. 12. A jövő közgyűlés helyének és idejének megállapítása (a közp. vezetőség véleményével.) Előadó: Máthé József főtitkár. 13. Indítványok. Előadó: Máthé József főtitkár.

Tudnivalók: 1. Kiállítás. A közgyűlés ideje alatt ipari, ösfoglalkozási, etnografiai, földtani és tájrajzi kiállítás lesz a székelyudvarhelyi m. kir. kö- és agyagipari szakiskola helyiségében. Rendezi az Udvarhelyi Székely Társaság Hargita Nándor áll. ipari szakisk. igazgató vezetése és felügyelete mellett.

E kiállítás ünnepélyes megnyitása a helyszínén megállapítandó program szerint augusztus 24-ikén reggel 8 órakor lesz.

2. Jelentkezés. Kik a közgyűlésen részt akarnak venni, aug. 15-ig forduljanak a szövetség elnökségéhez Maros-Vásárhelyre. Elszállásolását, valamint a kiránduláson való részvételért pedig közvetlen a székelyudvarhelyi Székely Társaság elnökségéhez szintén aug. 15-ig.

3. Kedvezményes jegyek. Az elnökség kedvezményes vasúti jegyeket kért és küld a közgyűlésre kiküldötteknek. Eziránt az igényjogosultak aug. 20-ig forduljanak a szövetség elnökségéhez Maros-Vásárhelyre.

4. Érkezés és fogadás. A vendégek érkezése és fogadása aug. 23-án d. u. 3 órakor.

5. Hírlapírók kongresszusa. A szövetség közgyűlésével kapcsolatosan aug. 23-án d. u. 5—7 óráig az er-

délyrészi magyar újságíróknak gyűlése lesz, a szövetség elnökének vezetésével. Előadó: Lajos Dénes hírlapíró, a marosvásárhelyi Székely Társaság titkára. Programja előértekezleten állapittatik meg.

6. Ismerkedés. Az újságírók gyűlése után este 8 órakor közös vacsora és ismerkedés.

7. Ebéd. Aug. 24-én déli 1 órakor a város és vármegye nevében a székelyudvarhelyi Székely Társaság közebédet ad a vendégek tiszteletére.

8. Kirándulások. A székelyudvarhelyi Székely Társaság két kirándulást rendez. Egyiket Homoród-fürdőre és környékére, másikat Korond—Parajd—Szováta felé. Az első kirándulásra indulás aug. 25-én reggel 6 órakor a Deák-térről kocsikon. Homoród-fürdőre érkezés 8 órakor. Innen rövid pihenő után átrándulás a szentkeresztbányai vashámor megtekintésére. Reggeli a dobogói fenyesekben. Reggeli után a Székely Selters sóborvíz forrás megtekintése, hol a társaság ebédel. Vacsorára visszatérés Homoród-fürdőre. Innen Székelyudvarhelyre. Vezetők: Dr Demeter Lőrinc főszolgabíró, Szabó Nándor tb. főszolgabíró és Lántzky József bányaigazgató. Költség: egy kocsis egész napra 16 korona (három-négy ember is ülhet egyben) és az élelmicikkek ára személynként felosztva.

A második kirándulásra indulás szintén aug. 25-én reggel 5 órakor a Batthyáni-térről. Érkezés Korondra reggel 8 órakor. Itt reggeli, fürdés, ebéd. Ebéd után tovább utazás a háromnegyed órányira fekvő Parajdra. A sóbánya és sómalom megtekintése. Ezután ozsonna a parajdi Székely Társaság rendezése mellett s tovább utazás Szovátra, honnan a társaság aug. 26-án visszatérhet Székelyudvarhelyre vagy a parajd—külföldi vasuton hazamehet. Vezetők: Dr Kovácsy Albert orsz. képviselő és Pálffy Jenő tb. főszolgabíró. Költség: egy kocsis 30 korona. Ételmezés a helyi árak szerint.

A székely erdőért.

— Levél az államtitkárhoz. —

Dr Darányi Ignác földmivelésügyi miniszter a székely küldöttségnek megígérte, hogy Dr Mezőssy államtitkárt a Székelyföldre küldi.

Az államtitkár érkezésének utóbbi terminusa augusztus 1-e volt. Azonban az államtitkár ur mai napig utazási programját a közbirtokosságokkal nem tudatta. Ez volt oka, hogy felvilágosítás céljából báró Orbán Ottó és Betegh Pál főszerkesztőnk hozzá a következő express levelet intézték:

Székelyudvarhely, 1908. július 31.

Méltóságos Dr MEZŐSSY BÉLA
földmivelésügyi államtitkár urnak
Budapest.

A székelyföldi összes erdőbirtokosságok nevében, mint azok érdekeinek megbízott képviselői fordulunk Méltóságodhoz részletes felvilágosítás és szíves tájékoztatás végett.

Dr Nagy György orsz. székely képviselőnek a „Székely-Udvarhely“-ben megjelent cikkéből értesültünk, hogy Méltóságod folyó évi augusztus 1-én a Székelyföldre érkezik az erdőbirtokosságok sérelmeinek, panaszainak alapos voltáról közvetlenül meggyőző ödést szerezni.

Arra kérjük Méltóságodat, kegyeskednék minket ezen utjának irányairól dátumszerűleg, t. i. hogy mikor, hova érkezik és hol, mennyi időt szándékozik tölteni, lehetőleg haladéktalanul értesíteni.

Ezt annál is inkább kérünk kell, mivel a Székelyföld (Csik-, Háromszék-, Marostorda- és Udvarhelyvármegyék) valamennyi köz- és erdőbirtokosságát még e hó 9-én az ide alá csatolt felhívásban Méltóságod jöveteléről értesítettük és azóta nap nap után kapjuk az *utazási tervre* vonatkozó kérdészködő leveleket s mi Méltóságod tájékoztatása nélkül kielégítő feleletet nem adhatunk.

Az erdőbirtokosságok immár türelmetlenül várják Méltóságod jövetelét s ahhoz nagy reményeket fűznek.

Ismételten kérve Méltóságod sürgös és kimerítő értesítését, vagyunk

teljes tisztelettel:

Lengyelfalvi Bárány Ottó,
birtokossági elnök.

Csikusnádi Betegh Pál,
a „Székely-Udvarhely” főszerk.

LEGUJABB.

Az igazságügyminiszter dr Kovácsy Albert országgyűlési képviselőt Marosvásárhelyre, dr Rusa Ernő kaposvári ügyvédet Szigetvárra és dr Gross Tivadar kolozsvári közjegyzőhelyettesét Gyergyószentmiklósról közjegyzőnek nevezte ki.

KÜLÖNFÉLEK.

— **Rp. Keserű labdacso** a Bömböde részére.

Sign: Hetenként egy adag.

Lent a Kossuth-utca alján
Nagy baj van az árok partján,
Kertek, rétek vízben állnak,
A hidak pedig uszálnak.

De mi azért nem busulunk
Nekünk arra semmi gondunk,
A kinek rá gondja vagyon
Az se törődik ám nagyon.

Ünnep van ma a világon
Fehéregyházi sikágon,
Oda megyünk honfi buval
Kegyeletes koszorúval.

A koresmáros csak hallgatja
Fejét csak megbólingatja:
Ha az ünnep nálunk volna
Jobban fogyna most a bora
S a haszon az övé volna...

Dr Veritás.

— **A miniszter köszönete.** A székely gazdák siménfalvi tanulmányútja alkalmából a jelen voltak megbízásának eleget téve, vármegyénk alispánja táviratilag üdvözölte a jelenleg Máriénbadban tartózkodó Dr Darányi Ignác földmívelésügyi minisztert, a ki most töltötte be miniszterségének 10-ik évét és Koós miniszteri titkárát is. A földmívelésügyi miniszter távirati válaszában tartalma ez: „Szíves megemlékezésüket halásan köszönöm, működésükre Isten áldását kérve: Darányi Ignác.” Koós miniszteri tanácsos pedig a következőt sürgönyözte: „Szíves figyelemtekért fogadd őszinte köszönetemet.”

— **Az első villamos motor Székelyudvarhelyt.** Minap történt meg városunkban a villamos világítás végleges átvétele és ma már az első villamos motor is hirdeti a jövőbeli ipar fejlődésének irányát Székelyudvarhelyt. Az elsőség ebben is, mint sok másban a „Székely-Udvarhely” 48-as függetlenségi ujságé. Ezt a lapot nyomtatjuk mi először villamoserővel Székelyudvarhely városában; jó példával kívánván előjárni városunk iparosságának. Nagy dolog ez egy a munkaerő olcsósága, mint a szabályos, egyenletes, pontos működés szempontjából. Epen ezért örömmel jelezhetjük, hogy lapunk dusan felszerelt és valóban a mai kor követelményeihez alkalmazott berendezése mellett, képes minden e körhöz tartozó igényeknek eleget tenni. Gyorsan és pontosan készülnek itt kívánatra mindenféle nyomtatványok: könyvek, folyóiratok, ujságok, rovatok, vonalozott ívek, irkák, füzetek, névjegyek, táncvigalmi, eljegyzési és esküvői meghívók, valamint egyéb családi s más nyomtatványok, ugyszintén gyászjelentések is minden időszakban. A közönség hazafias, eddig is hálásan tapasztalt jóindulatu támogatását, minél szelesebb körű pártfogását igazán megérdemli ez intézmény, melyet törekvő tulajdonosa lépésről-lépésre, fokozatosan emelt a mai magas színvonalra. Isten áldását és a nagy közönség kíváló figyelmét kérjük fáradságot nem ismerő munkálkodásunkhoz!

— **A székelykeresztúri labdarugók** e hó 9-én (vasárnap) rendezendő nagyszabású mulatsága iránt vármegyeszerte rendkívüli érdeklődés mutatkozik. A meghívók e napokban küldetnek szét. Huszonhárom védnök és 38 rendező fáradozik a mulatság sikere érdekében. Székelyudvarhelyről is igen sokan lerándulnak a ritka élvezetet ígérő hangversenyre kapcsolatos táncmulatságra.

— **A „Székely Társaságok Szövetségének”** városunkban tartandó nagygyűlésére, eddig bejelentették részvételüket: Borszéky Soma nyug. miniszteri osztálytanácsos és neje; Benedek Elek, szövetségi alelnök, kitűnő székely poeta; Dr Nagy György országgyűlési képviselő; Deák Lajos elnök és neje; Dr Zakariás János orsz. képviselő. Továbbá a marosvásárhelyi, mezősegi, szamosújvári, hosszufalusi, szegedi, debreceni, bukaresti, bethleni, baróti, brassói, kézdivásárhelyi, parajdi, sepsiszentgyörgyi, pókai, besztercei, nagyszebeni és fogarasi Székely Társaságok. A háromszéki és marostordai tanítótestületek, az aradi „Székely Otthon”, a Tulipán Szövetség Magyar Védő-Egyesület; eddig körülbelül 60 képviselő van bejelentve, kiknek névsorát legközelebb hozzuk. A debreceni Székely Társaság 12 taggal, a szamosújvári szintén 12 taggal képviselteti magát, a mi minden esetre szokatlan érdeklődésre vall és csak örömmünkre szolgálhat.

— **A erdélyi hírlapírók kongresszusára,** mely városunkban e hó 24-én tartatik, eddig bejelentették képviselőségüket: Marosvásárhelyről Székely Ellenzék, Székely Tanúgy, Ellenőr; Közérdek Hátszegről, Brassói Lapok Brassóból, Csikvármegye Gyergyószentmiklósról, Erdővidék Baróthról, Dési Hírlapok Désről, Független Székelység Sepsiszentgyörgyről, Székely Hírlap Kézdivásárhelyről, Ujság Kolozsvárról, Közművelődés Gyulafehé-

várról, Csiki Lapok Csikszeredából, Csángó Ujság Hosszúfaluból, Erzsébetvárosi Hírlap Erzsébetvárosról. Eddig összesen 15 szerkesztőség 19 taggal.

— **Petőfi halálának** évfordulóját ma vasárnap ünnepli a segesvári magyar polgári egyesület, a helybeli „Székely Dalárda” közreműködésével. Az ünnepély — mint már megirtuk — Fehéregyházán és Segesváron fog lefolyni és abban városunkból is sokan vesznek részt; hazafias polgárságunk pedig mindkét helyen koszorúkkal rója le a kegyelet szent adóját szabadságharcunk dicsőült hőseinek.

— **A székely erdőbirtokosságokat,** melyek tájékoztatás végett hozzánk fordultak, ezúton értesítjük, hogy mihelyt az államtitkár úrtól megkapjuk a szükséges felvilágosítást, elsőrendű feladatunknak tekintjük a birtokosságokat s azok bejelentett bizalmi embereit a „Székely-Udvarhely” hasábjain az államtitkár újról értesíteni. Addig is köszönjük lekötöztető bizalmukat és további türelmüket kérjük.

— **Olcsó a hus,** de nem minálunk. Gyakran megemlékeztünk már róla, hogy a takarmányhiány miatt az állatárak országszerte erősen leszállottak. Ennek eredménye az lett, hogy a hol a husvágók nem szállították alább önként a husárakat, ott vagy a hatóságok, vagy a közönség maga segített a bajon. Csikszeredában pedig még erre sem volt szükség, mert mint onnan írják, ott a marhahusnak 28, a sertéshusnak 50, a borjúhúsnak 36, a birkahusnak 24 krajcár kilója. Boldog csikiak, irigyeljék a helyzetüket!

— **Vágó-lajstrom.** A m. kir. földmívelésügyi miniszterium 1908. évi 54.300. sz. rendeletéhez szükséges Vágó-lajstromok és egyéb nyomtatványok, melyek 1908. évi augusztus 1-től minden község által beszerzendők és csak ezen minták szerint lesznek vezetendők Betegh Pál villamoserőre berendezett könyvnyomtató-intézetében Székelyudvarhelyt, a törvényhatósági m. kir. állatorvos úrtól nyert utbaigazítás szerint elkészültek és kaphatók. E körülményt a t. előjáróságok szíves figyelmébe ajánljuk.

— **Köztisztaság.** Debreczenben szigorú rendelet, nagy büntetés tiltja az élelmi szerek fedetlen árusítását. Még a gyümölcsre sem szabad rászálljon a légy az elárusító helyen. Nálunk a szintén meglevő tilalom ellenére, a közfogyasztásra kerülő húst is takarlatlanul szállítják némelek a husszékbe.

— **Kászonszékföldön,** a szokásos Anna bál helyett július 26-án Petőfi Sándor halhatatlan költő és vértanu emlékére kegyeletos ünnepélyt rendeztek, melyből az ott tartózkodó székelyudvarhelyiek is kivették hazafias részüket; így Soós László VII. oszt. tanuló meghatóan adott elő egy Petőfi halálára írott szép költeményt, ezután Székely Miklós reáliskolai tanuló gyönyörködtette a közönséget szép hegedűjátékával, melyet közkívánatra meg is kellett tóldania; majd Szakács Miklós és Székely Miklós adtak elő egy duettet, a kis négy éves Péter Elek pedig sikerült szavallatával lepte meg a közönséget. Egy órákor 50 teritékű társas ebéd volt, melyen Soó Gáspár,

székelyudvarhelyi főgimn. nagytudományu igazgató tartott általános tetszéssel fogadott remek pohárköszöntőt.

— **A m. kir. posta és táviródnál** 80 gyakornoki állásra pályázatot hirdetnek; pályázhatnak 18 életévüket már betöltött érettségizett ifjak. A kolozsvári kerületben 8 állás töltetik be; ezekre a sajátkezüleg irt és születési, orvosi, erkölcsi és iskolai bizonyítványokkal felszerelt folyamodványokat az illetékes főszolgabíró vagy polgármester útján f. évi aug. 15-ig a kolozsvári posta- és táviró igazgatósághoz kell benyújtani. Ezenkívül a budapesti igazgatóságnál 16, a kassai, nagyvárad, pécsi, pozsonyi, soproni, temesvári és zágrábi igazgatóságoknál 8—8 gyakornoki állás töltetik be, melyekre szintén lehet pályázni.

— **Erdélyrészi vásárok.** Kedden augusztus 4-én Déva, Mezőméhes, Vajdarcse; 5-én Magyarós; 6-án Prázmár, Vizakna; 7-én Bereczk; 8-án Alsószopor, Törösvár; 10-én Ó-Radna, Szászregén.

— **Főgimnázium Székelykeresztúron.** A vallás- és közoktatásügyi miniszter és a székelykeresztúri unitárius egyházi hatóság közötti tárgyalás, a melyet már régebb idő óta folytattak, most kedvező eredményre vezetett. Ennek következtében a székelykeresztúri gimnázium négy osztályát nyolc osztályra egészítik ki. Az új főgimnázium 36.000 korona államsegélyt és 240.000 korona építkezési segélyt kap az államtól. Ezzel szemben a vallás- és közoktatásügyi miniszterium hat tanár kinevezési jogát tartotta fenn magának. E szerződés létrejött a székelykeresztúri unitáriusoknak régi kívánságát váltotta valóra.

— **Lelkigyakorlatok.** A tanítók lelki gyakorlatai Csiksomlyón július 14—18-ika között voltak. Részt vettek benne 75-en Vármegyénkbeli a következők: Antal János kántortanító Székelyszenttamás, Gál Sándor k.-tanító Oroszhegy, László Dénes kántortanító Fenyéd, Pap András főgimn. tanár Székelyudvarhely, Tállyán Imre tanító Székelyfancsal.

— **A tordai gazdasági iskola.** Lapunkban többször megemlékeztünk a tordai gazdasági iskoláról és ajánlottuk székely gazdák fiainak ottani kitaníttatását. Dorner királyi gazd. intéző fölkéri a gazdakörök elnökeit, hogy a kiküldendő fiuk okmányait e hó 12-éig hozzá beküldeni szíveskedjenek.

— **A termés.** Mivel már az országban jórészt megtörténtek a próba-cséplések, tájékozva lehetünk a gabonatermés felől. Kitűnt, hogy a búzatermés 37 millió métermázsára tehető. Más terményekben bővebb eredmény várható, mert az esőzések a takarmány és kapás növényeknek sokat használtak, de a már learatott gabona, a mit még nem takaríthattak be, pusztulásnak van kitéve az ázott földeken.

— **A székelyföldi bányászatiért** cím alatt legközelebb közöltük azt az előterjesztést, melyet Dr Ferenczy Géza országgyűlési képviselő a pénzügyminiszterhez intézett a székelyföldi bányák érdekében. „A Bánya” című lap, midőn e cikkeinket egész terjedelmében átvette, még a következő megyénket érdeklő észrevételeket fűzi hozzá: „A Székelyföld még eddig a kormány által geológiaiilag meg nem vizsgáltatott. A homoródvölgyi szénterületek, melyek a Székelyföld szívében fekszenek és Riemer Gusztáv székelyudvarhelyi és Schwartz Adolf esztergomi lakosok tulajdonát képezik, lennének tulajdonképpen azon területek, amelyet a magyar kormánynak feltétlenül

okkupálni kellene. A lefoglalt 241 zártkutatmány Zombortól egész Almásig terjed s úgy a külföldi, mint magyar geológusokkal megvizsgáltatva, konstatáltatott a kitűnő szén-előjövétel, melynek folyamánya az lett, hogy Gutmann János cillii geológus szakleírása már a pénzügyi miniszteriumnak előterjesztett és értesülésünk szerint már alapos tanulmány tárgyává tétetett. Múltán és őszintén merjük remélni, hogy fenti beadvány tulajdonképpen nem Köpeczre és Almásra vonatkozik, hanem az egész Homoród völgyére, mert furcsa volna azt hinni, hogy Köpecz és Almás megvétele a székelység érdeke meg lenne védve és ők örökre meg lennének mentve. Almás a homoródvölgyi szénterületnek csupán huszadrésze lehet, tehát Almás megvétele semmi körülmények között sem segítheti elő a Székelyföld föllendülését, Köpeczről nem is beszélve, mely ugysis üzemben van és amint tudva van, csak 3000 kalóriás szene van. Különbözik nagyon sajnos lenne, hogyha ezen homoródvölgyi szénterületeket, mely iránt már most is nagyon erős érdeklődés és vásárlási kedv mutatkozik külföldön, az állam elejtené és csupán Almást vásárolná meg, mint az egyik kiszakított és legtávolabb eső területét ennek a nagy komplexumnak.

Az almási szénterület megvásárlásával az állam tulajdonképpen csak egy gombot vásárolna, amelyhez még a kabátot meg kell csináltatni, mely kabát természetesen csakis a Homoródvölgy lehet, a székelységnek az a helye, a hol igazán állami akcióra van szükség. Mondhatjuk, hogy alkalmasabb szénterület kevés kínálkozik mostanában, mint Homoródvölgye, már azért is, mert éppen Homoródvölgyén fog keresztül menni a homoródvölgyi vasút, melynek előmunkálati engedélye már megadatott. A székely képviselők figyelmét pedig felhívjuk ismételtén, hogy ne vétesenek az állammal egy gomb kedvéért kabátot, mely gomb többbe jönne, mint az egész kabát gombostól.

Szerkesztői üzenetek.

H. K. Felsőősfalva. Kár volna ezt a derék embert megbántani; tudhatnád, hogy most az illetők szabadságon vannak és az úgy azért késik, de a mi késik az nem mulik. Szíves üdvözlét.

K. I. Székelyderzs. Jönni fog, mert jönni kell! Köszönjük.

F. Sz. L. Budapest. Tán összetört a lant vagy meglazultak hurjai, hogy oly rég óta hallgatsz. Petőfi szelleme bizony megérdemelte volna, hogy feljazzd kobzodat.

Kiadja: Betegh Pál könyv- és újság kiadó intézete.

HIRDETÉSEK

A hirdetések gondos átolvasása önnek valószínűleg hasznára lesz!

Eladó házak. Székelyudvarhelyt a postaudvaron és a Csere utcában két épületes beltelek, melyeknek évi házbér-jövedelme 1740 korona, szabad kézből eladó. Telken betáblázott terü van és így mindössze 8—10,000 korona készpénzre van szükség. Bővebb felvilágosítás e lap kiadóhivatalában nyerhető.

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

Uj magyar lemezek! Legújabb Scala felvételek!

Grammofon hanglemezek kicserélése!

Bármely gyártmányu kemény gummi lemezt, a „Columbia“ kivételével teljes eladási értékben visszavesz — három uj „Scala“ lemez átvétele és fizetése mellett:

BETEGH PÁL

könyv- és zeneműkereskedése
:: Székelyudvarhelyt ::

Két oldalas kis lemez 3 K 50 f,
Nagy lemez 6 K — f

A „Scala“ lemezek a legjobbak.

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

Eladó!

Egy egész jó állapotban levő forgatható **tekeasztal (billiard.)**
Továbbá 6 darab 30 es égő függő lámpa, szinten jó karban.
Értekezhetni **Sterba Ödön** dohánytőzsdéjében.

B O R!

Fernengel Gyula székelyudvarhelyi bornagykereskedőnél

a legjobb minőségben, nagy választékban és legelőnyösebb árak mellett nagyban és kicsinyben kapható.

„Gazda szeme hizlalja a nyáját!“

Ez a régi, de ma is jó közmondás sehol sem valósul jobban, mint

Mercz Károly

cipésmester Székelyudvarhely, Eötvös-utca 5. szám

uj rendszerű

férfi és női

cipőkészítésénél.

Mindenki a legnagyobb elismeréssel nyilatkozik saját kezűleg előállított szép s gondos készítményeiről.

Ki a Yes-Oui-Si

című lapot megrendeli, játszva, minden megerőltetés nélkül és önállóan az **angol és francia nyelveket alaposan megtanulhatja.** — Előfizetési ár negyedéyre 1—1 kiadásra 3 K. — Megrendeléseket elfogad a „Székely-Udvarhely“ kiadóhivatala Székelyudvarhelyt és mutatványszámot küld a Yes-Oui-Si kiadóhivatala Budapest, VI. Andrásy-ut 97-ik szám.

Használt, de jó karban levő
KERÉKPÁROK
nálam leszállított áron kaphatók és új kerékpárokat is, bármily gyártmányt, rendelék. Mindenféle kerékpár alkatrészt raktáron tartok. **KELEMEN LAJOS,**
épület- és mulakatos Székelyudvarhelyt,
Petőfi-utca 20. sz.

BÉLYEGGZŐK

megrendelésre mindenféle kivitelben bárhova a legpontosabban szállítatnak **Betegh Pál** könyv-, papír-író, rajzszer- és zenemű kereskedéséből Székelyudvarhelyt.

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

Kocsik

kiváló minőségben, mérsékelt áron mindig kaphatók **Albert Péter** kovácsmesternél Székelyudvarhelyt, Kossuth-utca 52. sz. alatt. — Használt kocsikat javít és becserél.

Udvarhelyvármegye székelyudvarhelyi járás főszolgabírájától.

1998—1908. szb.szám.

Pályázati hirdetmény.

Az elhalálozás folytán megüresedett atyhai községi jegyzői állásra pályázatot hirdetek.

Javadalmazás: 1600 korona fizetés és később megállapítandó összeg a dologi kiadások fedezésére.

Felhívom mindazokat, akik ezen állást elnyerni óhajtják, hogy az 1893. évi I. t.-cz 6. § a, illetve az 1900. évi XX. t.-cz. 3. §-ában körülírt képesítésüket és eddigi alkalmaztatásukat igazoló bizonyítványokkal felszerelt folyamodványokat hozzám folyó évi augusztus hó 20-ig adják be.

A választás napját később fogom kitűzni.

Székelyudvarhely, 1908. évi július hó 15-én.

Dr Demeter Lőrincz,
főszolgabíró.

A párisi világkiállításon bronz éremmel, Marosvásárhelyen ezüstéremmel, a debreceni szakkiallításán aranyéremmel, a torjai védőegyleti kiállításon arany oklevéllel, az Országos Iparegyesület által díszüstéremmel kitüntetve.

Kész cipők legnagyobb raktára Orbán, Nagy és Tamás cipészüzletében

Székelyudvarhelyt, Kossuth utca 2. sz. (Flórián-ház).

Legnagyobb választékban, általánosan elismert legjobb és legcsinosabb kivitelben kaphatók mindenféle **kész cipők urak, hölgyek és gyermekek részére.** Ugyisint elvállalnak minden e szakmába vágó, legkényesebb igényeket is kielégítő megrendeléseket, javításokat **teljesen versenyképes árak** mellett. **Vidéki megrendelések** találó használt cipők beküldése után **legpontosabban és gyorsan utánvétel** mellett esz közöltenek. Nem alkalmas árak készséggel visszavételnek és kicseréltetnek. **Készítményeinkért cégünk országosan jó hírneve kezkeskedik.** Szíves partfogást kér és az eddigi bizalomért halás köszönettel mond

Orbán, Nagy és Tamás cipészüzlete Sz.-udvarhelyt.

Nyomatott Betegh Pál villamos-erőre berendezett könyvnyomtató intézetében Székelyudvarhelyt, 1908.